

Izhaja po
dvakrat na mesec ali 24 krat
na leto v Ljubljani, kedar ga
prebere in ne konfiscira
policija.

Vrednik Jakob Aléšovec.

Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po
15 kr. v administraciji „Za vodo“ hiš. št. 250 v drugem
nadstropji na ulice.

Veljá
celo leto 3 gld., pol leta 1 gld.
50 kr. in četrť leta 80 kr. za
vsacega brez ozira na stan,
narodnost in vero.

Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasači, ostro kaznoval.

Staremu letu 1874.

Doľgo v miru smo živelí
Mi Slovenci, bratje vsi,
Vsi smo eno pesem peli,
Eno pot vsi isto šli.
Vsi le dva smo prej črtili,
Njune sile se branili,
Ki nam skačeta za vrát —
Ta nemčur sta, laški škrat.

Pa prišlo pred tabo leto,
Ki je ko sovražnik zvit
Razdvojilo našo četo,
Sloge vzelo lep ji svit.
Ti si „mlad“, si „liberalec“!
Ti pa „star“, si „klerikalec“!
Ták se čulo ob obéh
Prav sovražnih si stranéh.

Je nemčur veselja vriskal,
Ko domač se boj pričel.
In lahon si trebuh stiskal,
Kviško skakal je vesel.
„Dok moči še kaj imajo,
Naj med sabo se končajo;

Slednjič jih bom jaz pobral.“
Tak nemčur, lahon je djal.

To naredil tvoj je prednik,
Ki med nas prepír sejal;
Ti pa, ti, njegov naslednik,
Ti naprej si mu orál.
Ti razširil si razpoko,
Šel sovražniku na róko,
Da je zmagoval povsod
Tujca nam nasprotni rod.

Bili smo sramotne bitve
Razkosani v stranki dvé;
Kadar bile so volitve,
Voljen bil je tujec le.
Tak dospeli do propada,
Zginila nam zmage nada.
Lah, nemčur ošabno stal,
Na vsa usta se smejal.

Tebi vse to bilo znano,
Videlo si naš propad,
Videlo si, ko v Ljubljano

Vgnjezdil se nemčurski gad.
Vendar si to borbo stráстно
Vstavilo pred smrtjo lástno —
Zdaj še le, ko skrajni čas,
Da je sloga spet pri nas.

Blizo smrti se navadno
Svojih grehov vsak kesá;
Pa težkó, da uro zadnjo
Vse krivice poravna.
Ti se tudi smrti bližáš,
Se zediniti podvizaš
One, ktere prednik tvoj
Spravil v boj je med seboj.

In zató boš ti v spominu
Vedno, starček, nam ostal;
Kazal si Slovencu sinu,
Kar poprej še ni spoznal:
Če Slovenci nismo složni,
Bomo kmalu vsi podložni
Tujca peti: „star“ in „mlad“
Služil bode, rad — nerad.

„Brencelj.“

Predsednice mačka.

Nekoliko politična, pa vsakemu lahko razumljiva povest.

(Dalje in konec.)

Gabrijelico za — mačko! Je že kdo šlišal o taki zameni! Gospod policijski načelnik se teh besedi tako vstraši, kakor da bi dobil od ministerstva katero pod nos; ko po strelu zadet stoji nekoliko časa, nezmožen spregovoriti le besedico. Svojo Gabrijelico, edino hčer, ki jo je bil obljubil že materi Alfreda za njenega sina, naj bi dal temu človeku, kterega je že od hiše spodil! Ne, nikakor ne!

„Gospod svetovalec,“ pa sili Milko, „vidite, predsednikov strežaj naju opazuje. Stopiva dalje, da ne vjame kake besedice o mački.“

Gospoda Vohuna oblije mrzel pot. Ostra beseda, s katero je hotel odpraviti Milkota, mu ostane v grlu, hitro jo zopet požre, kajti beseda „mačka“ in pa predsednikov kočijaž, po kterem se skrivaj ozre, ga zopet popolnoma vkrotita. Spomni se predsednikovih besedi na stopnicah, te in pa kočijaž, ki se počasi bliže pomika, — vse to mu je porok, da je imel predsednik že zjutraj na vsak način sum do njega. Strašna misel! Ako predsednik, kteremu se je zavoljo mačke tako že zameril, dobi dokaze v roke, da jo je umoril ravno on, ki je tej stvari skušal dati tako politično stran, — groza!

„Gospod predsednik ima sum do vas,“ nadaljuje Milko.

Gospoda Vohuna zopet strese. Da, sum ima, a sum ni še dokaz, tedaj proč z mačko! Toda ta korenjaška misel se ne dá izpeljati. Ali nima dveh prič, ki bi ga gotovo izdali? Milko, da se maščuje nad njim, ker mu ne dá svoje hčere, predsednika sluga pa zato, da bi se predsedniku prikupil ali pa, da bi dobil onih 50 gld., ktere je gospod predsednik obljubil dati tistemu, ki mu prinese mačko živo ali mrtvo. Gospod Vohun pripozna sam sebi na tihem, da ni bil še nikdar v enaki zadregi.

Iz te zadrege se pa more rešiti le, če žrtvuje svojo hčer. Ali jo res žrtvuje? Gospod Vohun začne premišljevati. Milko je čeden fant, učil se je dobro in služba pri deželni vladi mu je toliko ko gotova. Ker je bistre glave in zvit — to sklepa gospod Vohun iz tega, ker je tako hitro ovohal mačko v njegovem žepu — ne more biti drugače, ko da bo v državni službi napredoval, bolj in prej napredoval, ko oni bledolični Alfred, ki je sicer dobre, s predsednico znane rodovine, a tudi dosti puhle glave in zabit, da bi nikdar ne mogel razločiti, kteri stavek je v kakem časniku nevaren vsi državi, kteri ne. —

„Demokratske prenapete muhe,“ si misli gospod Vohun, „bo ta Milko tudi popustil, ko pride pod žensko poveljstvo, in moja Gabrijela bi ne smela biti moja hči, ako ne bi vedela, kako se prenapete glave vkroté.“

Ko je vse te in enake misli prebrodil, se vstavi, pomoli dozdej molčečemu Milku roko in izpuhne besede:

„Naj bo! Vi se mi vidite pošten človek, ki je svoje skušnje dobro prestal in, kakor vem, pri gospej predsednici v dobrem stehal. Malo prevroč ste še sicer za državno službo, a z leti pride tudi hladnost, pamet. Pa kako hočete,“ pravi slednjič, „odvrniti sum od mene, da sem mačko umoril?“

„Idite z mano na moj dom,“ pravi Milko, „tu naju opazuje predsednikov kočijaž. O vsem drugem se bova doma razgovorila.“

Gospodu Vohunu je prav všeč, da gresta izpred oči ogleduhu kočijažu. Zavijeta se nazaj in gresta po nasvetu Milkovem po različnih ulicah do Milkovega stanovanja.

Kaj se je tam zgodilo, si vsak lahko misli, povedati pa nočem tega nikomur. —

„No, kaj si videl, Tone?“ prasha predsednik svojega kočijaža, ki je kmalo potem stopil v njegovo sobo.

„Malo, gospod žlahni!“ odgovori Tone praskaje se za ušesi. „Je moral vohati, da ga sledim, čeravno sem klobuk stiskal na oči, kar se je dalo.“

„Ni zastoj Vohun, ta gospod svetovalec,“ mrmra predsednik na pol glasno, potem pa nadaljuje: „Se ti je nemara zmuznil spred oči?“

„Ne ravno! Prišel je k njemu mlad gospod, kterega pa jaz celó nič ne poznam, govorita par besedi, potem pa vkreneta na stran, jaz za njima, kar sem mogel blizo, ne da bi me zapazila. Obhodili smo skoro polovico mesta, kar zgineta oba v neko hišo v konjskih ulicah. Dalje nisem mogel za njima, vstavim se toraj in pogledam po hišni številki. Bila je 353.“

„Kdo biva tam, ne veš?“

„Sem popraševal, pa je več gostačev. V tretjem nadstropji bi utegnil bivati gospoda svetovalca spremljevalec, to mi je pravila branjevka, ki ima nasproti hiši žganjarijo in h kteri sem ga šel en požirek ruknit le da bi počakal, da prideta nazaj. Da bi vi vedeli, gospod žlahni, kako slabo je bilo to žganje! Kakor gnojnica, kakor prava gnojnica! In peklo je kakor žlindra.“

„Že dobro, že! Pusti žganje in povej, kaj si potem zapazil?“

„Gospod svetovalec so prišli čez kake pol ure zopet iz hiše, kakor jim je bilo videti, mnogo boljše volje ko prej, se ozrli krog sebe in šli naravnost proti svojemu domu.“

„Je sam prišel iz hiše?“

„Prav sami so prišli.“

„Z rokami v žepih?“

„Ne! Sklenili so jih na hrbtu in jo tako mahali po ulicah.“

„Tedaj se je znebil mačke?“

„O gotovo, ker noben žep ni bil več napét.“

„Hm! hm!“

Gospod predsednik gre zamišljen parkrat po sobi sem ter tje, potem se vstavi in reče Tonetu:

„Dobro! Le idi, pa molči, razumiš?“

Tone se priklone in gre. Ko je odšel, pozvoni predsednik svojemu vladnemu slugi. Ta vstopi brž na to in prejme povelje:

„Kedar pride gospod svetovalec Vohun v svojo pisarnico, mu poveste, da jaz želim z njim govoriti.“

Sluga odide, gospod predsednik pa se vsede in začne prebirati nekaj vladnih pisem, ki so mu došla, med njimi tudi Milkovo imenovanje za vladnega koncipista.

„Hm,“ mrmra predsednik, „ta človek mi je malo znan. Je že zopet kak prilizovalec, ki se je moji ženi znal prikupiti ali sam ali pa po kaki materi, teti ali sestrični. Smo že navajeni.“

V tem hipu potrka in brž na to vstopi gospod policijski načelnik. Brati mu je na obrazu neka notranja zadovoljnost.

„Gospod predsednik, ste blagovolili me poklicati?“ pravi s priklonom, kakor navadno.

„Da, gospod svetovalec. Želim namreč zvedeti, kako in kaj je z onimi uporniki, ki so svoje državi nevarno početje pričeli s tem, da so mačko umorili. Jaz sem namreč čez noč to stvar bolj natanko premišljeval in prišel do prepričanja, da imate vi prav. Umor mačke je res državi nevaren čin. Na vsak način je treba slediti za hudodelniki in kedar jih zasledimo, postaviti jih pod policijsko nadzorstvo ter jih ne izpustiti izpred oči.“

„Dovolite, gospod predsednik,“ pa začne gospod policijski načelnik nekako zadrežno, „tudi jaz sem si to reč čez noč premislil —“

„Čez noč!“ mu seže predsednik v besedo, „čez noč? Če se prav spominjam, ste mi davi rekli, da ste sinoči —“

„Malo čez mero ga srkal! Res, pa ne toliko, da bi po noči ne bil mogel misliti. In mislil sem ter prišel do skoro gotovega prepričanja, da sem se bil prej prenaglil

v svoji sodbi, ter da se je mački najbrže kaka nesreča prigodila, ki se ne more nikomur kot krivda ali celó hudodelstvo na rame nakladati.“

„Ej, ej, gospod svetovalec, spomnite se, da ste včeraj o tem vse drugače sodili. Ste morda čez noč našli mačko ali vsaj zvedeli, kje je, mrtva ali živa?“

To vprašanje spravi gospoda policijskega načelnika v nekoliko vročino in pot, da mora izleči robec in si brisati čelo.

„Vam je vroče, gospod svetovalec?“ ga pikne zopet predsednik. „Saj sem vam že zjutraj rekel, da je danes soparen dan in da ste se v površni suknji preveč spehali zlasti, ker ste sabo nosili — kapuna, ne? Saj je bil kapun? Ste ga nemara že pojedli — tega kapuna?“

Gospod policijski načelnik mora pripoznati, da ima gospod predsednik hud jezik in zna človeka spraviti v pot. Jasno mu je zdaj, da gospod predsednik dobro vé, kaj se je z mačko zgodilo in da jo je on danes v žepu imel. Toda pogum, izdati se nikakor. Saj je mačka v varnosti, pri njem je ne bo nihče dobil in brez dokazov ni sodbe. Toraj obraz po konci in tajimo, tajimo pogumno!

Kakor da bi bil preslišal zadnje vprašanje, odgovarja toraj le na prvo:

„O mački mi ni pičica znana, nisem videl kocinice od nje! Pač pa sem prišel do prepričanja, da se jej je slučajno kaka nesreča pripetila ali pa da jo je kdo vkradel za-se, ker je bila res lična živalica in majhna —“

„Da, tako majhna, da jo je bilo lahko v žepu nesti,“ opomni gospod predsednik in pogleda ostro gospoda policijskega načelnika.

Toda ta zopet, kakor da bi bil tudi to opombo preslišal, nadaljuje:

„Ako bi bilo to hudodelstvo — ta čin političnega pomena in bi za storilcem stala politična stranka, bi se bili že pokazali kaki nasledki, kako novo politično djanje, kaka demonstracija, sploh: kako ravsanje. Tako pa je vse mirno, nasprotna stranka se nam celó smeje, češ, da smo tako priprostega uma, da mislimo, da be ona začela mačke loviti in moriti.“

„Ne vem, gospod svetovalec, če nimate, kar se tega tiče, prekratkega pogleda. Premislite, vse mesto je razburjeno!“

„Ker se je po nepotrebnem razburilo.“

„Meni se zdi, kakor par dni pred revolucijo.“

„Morda gledate skoz motna očala, gospod predsednik.“

„Se bo pokazalo! Hudodelniku smo že za petami. Tisti, pri katerem se najde mačka, živa ali mrtva, se bo dal v ostro preiskavo in če je tudi iz viših krogov, če je prav na taki stopinji, kakor n. pr. vi, gospod svetovalec!“

„Jaz bi pri tem ne prevzel nikake odgovornosti, gospod predsednik, ker bi se vtegnil prav strašansko blamirati.“

„Jaz pa jo bom prevzel in mislim, da bom po mački spravil na dan tiste krte, ki na skrivnem spodrivajo našo vlado in ministerstvo. Vaša naloga, gospod policijski načelnik, je ta, da me pri tem po moči podpirate, kajti če bi se odtegnili ti nalogi, bi jaz ne bil pri volji, ministerstvu poročati, da ste posebno marljivi v službi. Ravno sem se vsedel, da bi pismeno prašal ministerstvo, kaj mi je storiti v tej reči in če bi ne bilo dobro poklicati še par polkov vojakov v mesto, da bi bili pripravljeni vsak hip zadušiti plamen punta, če bi se vtegnil kje pokazati.“

„Jaz zastavim svojo besedo, svojo čast, gospod predsednik, da zavoljo te mačke ne bo prav nobenega hrupa.“

„Tako! Ej, ej! Opominim vas le, da ste včeraj na ravno tem mestu vse drugače govorili.“

„Od včeraj je preteklo štirindvajset ur, časa dovolj za-me, da sem vse natanko pozvedel in se prepričal, da bi se le blamiral, ako bi po mački policijsko popraševal ter tistega razglasil za puntarja, pri katerem bi se mačka našla.“

„Gospod načelnik, jaz vas še enkrat opominim, da je

vaša dolžnost meni pri tej reči iti na roko, kolikor mogoče. Vam je izročeno načelnništvo državne policije tega mesta in vi boste vodili preiskavo, dokler ste načelnik.“

„Kar pa mislim biti le toliko časa, dokler ne pride moj naslednik. Tu imam čast podati vam svojo prošnjo za moje vpokojenje,“ pri teh besedah izroči predsedniku debel zvezek, „kteri so pridjane vse potrebne priloge. Prosim, da bi blagovolili to vse izročiti ministerstvu. Ob enem si drzнем vabiti gospoda predsednika k svatbi moje hčere, ktera bo čez tri tedne poročila se z gospodom Milkom —“

„Novim koncipistom, če se ne motim,“ pravi predsednik, pogledavši na polo pred sabo in prejemši podani mu zvezek. „Gratulujem, dasiravno mi ženin nikakor še ni znan. Kar se pa tiče vaše prošnje za vpokojenje, jo sprejemem in jo bom izročil na dotično mesto. Dokler pa ne dospé rešitev nazaj, ste še policijski načelnik in moje prejšnje besede gredó še vedno do vas. Nadjam se, da mi boste do večera prinesli kako vgodno poročilo v tej zadevi.“

„Svoje dolžnosti, ravnati se po ukazih svojih predstojnikov, ne bom nikdar pozabil, saj zadene odgovornost nje, ne mene.“

Gospod predsednik mu migne, da je opravil, in gosp. Vohun, vesel, da mu pride iz klešč, se hitro priporoči. Ko je zopet v svoji pisarnici, si oddahne in pravi na pol glasno:

„No, hvala Bogu, zgodilo se je. Še par tednov, potem sem pa zopet sam svoj. Ti vražja mačka! Dobro, da sem se je znebil. Radoveden sem, kaj misli Milko ž njo početi. Ko sem mu jo izročil, se je tako zvijačno smejal, kakor vojskovodja, ki si je izmislil načrt, po katerem hoče sovražnika od strani prijeti. Vrl dečko! In zdaj je, kar mi je sicer na pol že znano biló, postal vladin koncipist. Moram iti brž domu,“ saj vem, da tiči pri Gabrijeli, da mu to naznanim. Tudi bo treba suktno malo prezračiti, ta vražja mačka že zeló smrdi in je pustila v moji suktni mrtvaški duh. Čudno! Saj sem jo še le nocoj zadušil. Morda pa ta žival začne prej trohneti, kakor navadne.“

Med tem govorom je bil gospod Vohun ogrnil površno suktno, zaklenil svojo pisarnico in odšel po stopnicah doli. Gospod predsednik, ki je bil po njegovem odhodu stopil k oknu, ga vidi in mrmra:

„Ta stara mašina polna predsodkov in starokopitarstva tako zdaj ni več za rabo. Če je mačka kaj dobrega storila, je to, da je vsled nje ta človek prošil za vpokojenje. Saj sem že jaz sam od sebe hotel predlagati ministerstvu, da ga vpokoji, zdaj mi je prihranil delo. Taki ljudje so vzrok, da se vlada večkrat blamira. Bog ga spremi! Radovednost pa me vender-le tare, kam je dal mačko in ali bo ta žival, ki mora zdaj že čudno dišati, prišla še kdaj na dan.“

Tako mrmraje se vsede zopet k mizi, da bi podpisal nekoliko spisov, ki so mu bili prišli iz vladne pisarnice. Komaj pa je vzel v roko pero, že vstopi vladni sluga in poroča:

„Vaša Milost, kočijaž Tone prosi dovoljenja, da bi govoril par besedi z Vašo Milostjo.“

„Le notri ž njim!“

Na to zgine sluga in brž za njim vstopi Tone v nekako praznični obleki in z enakim obrazom ter prične s spodtikajočim se jezikom:

„Gospod žlahni, ne zamerite — jaz — jaz —“

„No, le naprej!“ ga sili predsednik, videč, da ne more naprej z besedo; „ali tudi ti imaš mi izročiti prošnjo za vpokojenje? Govori!“

„Brez zamere, gospod žlahni, jaz sem vas služil — služil sem vas —“

„Ze vganem! Služil si me dosti dolgo, zdaj želiš premeniti službo, ne?“

„Bog varuj, brez zamere, tako dobrega gospoda nisem še imel —“

„Pa me vendar hočeš zapustiti?“

„Brez zamere, gospod žlahni, človek pride v tista leta — no, saj me razumite — jaz in pa Rozala — pa brez zamere, gospod žlahni.“

„Aha, že umem! Oženiti se hočeš. Saj si tudi pri meni lahko oženjen!“

„Je pa ravno priložnost — pa brez zamere — tista branjevka — saj jo poznate, gospod žlahni — bo vse popustila, je pa rekla Rozala —“

„Da bi vidva prevzela tisto branjarijo, ne?“

„Vganili ste gospod žlahni, — pa brez zamere —“

„Dobro, dobro! V štirinajstih dneh bi pa ti rad šel, ne?“

„Če gospod žlahni dovolijo, pa brez zamere.“

„Ne bom ti na poti, če misliš sreče iskati. Predno greš, oglasi se pri meni in pripelji mi kazat svojo nevesto; če je punca, kakor se spodobi, — no, morda pade tudi od mene kaj za balo.“

„Kako ste dobri gospod žlahni!“ pravi Tone zdaj že bolj pogumno. „Moja Rozala — pa saj poznate, brez zamere, hišno pri gospodu policijskem svetovalcu!“

„A, ona je, ki je mačko podtaknila svojemu gospodu.“

„Ravno tista.“

„No, le pripelji mi jo, predno greš, bo že kaj.“

Tone gre, ne vedoč, kako bi se dosti globoko priklonil, in gospod predsednik mrmra za njim:

„To je tudi mačka storila. Morda še kaj pride.“

In prišlo je še nekaj, česar se predsednik sam gotovo ni nadjal. Toda zdaj ga pustimo pri mizi, kjer bere in podpisuje vladne stvari, in idimo gledat k gospej svetovalki, katero smo videli pri predsednici, kako se godi nji in njenemu soprogu gospodu svetovalcu, kterega smo pustili v postelji na videz bolnega.

„Kako si opravila, ljuba moja?“ vpraša ta svojo soprogo, vrnivšo se v šumeči svili od gospe predsednice.

„Dobro, boljše, kakor sem se nadjala,“ odgovori ta ter se vsede spehana k postelji soproga svojega. „Temu stotniku sem jo zasolila, da bo svoje žive dni mislil na-me.“

Potem pripoveduje vse, kar je danes storila, in konča z besedami:

„Vidiš, kaj bi bilo s tebe, da bi ne imel take skrbne in pogumne soproge!“

„Oj, draga moja, saj vem, da vse, kar sem, je tvoje delo.“

To je gospod svetovalec pač lahko rekel, ne da bi se prilizoval, kajti bila je gola resnica. Kaj bi bil on, ko bi ne bil nje vzlet! K večjemu kak nižji uradnik, ki bi se bil z osodo vedno za svoje življenje pretopal.

„Zdaj pa že smem iz postelje,“ prične gospod svetovalec vnovič, „stotnika menda več ne bo in lege sem že tako sit, da bi res skoro zbolel od nje.“

„O, le vstani, le, bati se ti ni ničesar več. Samo da mi doma ostaneš, sicer bi vtegnil kje naleteti vendar-le na stotnika in — temu človeku ni upati.“

Tako govori gospa svetovalka in med tem, ko se soprogo napravlja, pokliče hišno, da ji pomaga sleči svilnato obleko in obleči navadno domačo.

Med tem slačenjem prične hišna počasno:

„Ne boste zamerili, gospa žlahna, če bi vas prosila, da bi si čez štirinajst dni drugo dobili.“

„Kaj? Kako? Ti pri meni ni več vseh, nehvaležnica?“

„O, vseh mi je, nikamor drugam bi si ne želela priti, pa jaz in Janez —“

„Aha, strežaj stotnikov. Razumem! No ne mudi se ti ne, Bog ve, če se ne boš kesala, da si šla iz tako dobre službe. Pa tvoja glava, tvoj svet. Branila ti ravno ne bom. Kaj pa mislita začeti?“

„Je ravno lepa priložnost, da vzameva v najem krčmo. Krčmar je umrl, vdova se pa ne more ubijati ž njo, in tako je Janez rekel, da bi midva —“

„Le glejta, da vaju ne goljufa. Čez štirinajst dni hočeš tedaj iti?“

„Bom prosila, če ne zamerite, gospa žlahna.“

Predno more gospa svetovalka kaj odgovoriti, se sliši trkanje zunaj.

„Teci gledat, kdo je, in prašaj ga, kaj da hoče,“ veli gospa svetovalka.

Hišna teče ven in pride nazaj z ličnim pismom, kterega podá gospej.

„Od predsednice,“ pravi gospa svetovalka, in jasno veselje se razlije ji po vsem obrazu; „kaj li bo?“

In radovedna odpré pismice ter jame brati s čedalje temnejšim obrazom:

„Gospa svetovalka! Po tem, kar se je danes zgodilo, mislim, da se ne boste več predrznili priti mi pred oči. V lepo zadrego ste me spravili z obrekovanjem gospoda stotnika! Komaj se mi je posrečilo izgovoriti se pri njem in vso krivdo zvaliti na vas, ki ste bila tako nesramna —“

„A, to je odveč, nesramno je,“ se zadere gospa svetovalka, ko je prebrala do tu, zmečka pismo in ga vrže pod mizo. Njen soprog, radoveden, kaj se je zgodilo, pogleda na pol oblečen iz svoje sobe in praša:

„Kaj je, ljuba moja, da si tako raz sebe?“

„Nič! Sem se vsedi k mizi in piši, da ne maraš za službo, da jo pustiš.“

„Kaj pa je?“ praša gospod svetovalec in zavezuje zavratnik.

„Nič, nič! Takim ljudem ne bomo mi več služili. Vsedi se in piši, kar sem ti rekla!“

„Počakaj vsaj, da se oblečem!“

„Ni treba! Kar sedi in piši! Če ne veš, kaj, ti bom jaz narekovala.“

Gospod svetovalec, ki še vedno debelo gleda in nič ne razumi, se dá po svoji soprogi vleči k mizi in piše, kar mu ona narekuje, in to je odpovedba službi brez zahtevanja kake plače.

„Čemu pa bo to?“ praša gospod svetovalec, ko je izgotovil.

„Nič ne skrbi, bom že jaz poskrbela. Pripravi se za preselitev. Jutri se seliva na grajščino mojo. Nama ni treba služiti, imam že toliko, da nama ni treba trpeti zmerjanja, naj pride, od kogar koli hoče. Zdaj se obleci in nesi to, kar si pisal, v pisarnico gospoda predsednika, pa pridi brž nazaj, da greš z mano poslovit se še pri nekterih rodovinah nama prijaznih. Razumiš?“

Kako bi li gospod svetovalec to razumil! Bog mu ni dal toliko bistroumnosti, da bi tak kup stavkov kar meni nič tebi nič si raztolmačil. Iz vsega, kar je pisal in slišal, mu je bilo le to jasno, da bo šel iz mesta, kjer se mu je bati krvoželjnega stotnika, in to je bilo zadosti, da je spolnil natanko povelje svoje soproge.

Predsednik, spejemši njegovo odpoved, se smeje v pest in pravi:

„Zopet eden manj, ki vladi ni bil nikakor na čast. Bog ga spremi! Je tudi to morda mačka storila?“

Drugi dan se je peljalo iz mesta več vozov s hišnim orodjem, za njimi pa gospa svetovalka s svojim soprogom v lepi kočiji. Hišne ni bilo videti, kajti gospa svetovalka jo je plačala mesec dni naprej ter jo pustila že ta dan iz službe.

Tako sta zginila gospa svetovalka in njen soprog iz mesta. Nihče ni po njima popraševal, nihče ju pogrešal.

Pač! Nekdo je, ne vedoč, kaj se je zgodilo, drugi dan prišel trkat na zaprta vrata gospe svetovalke, a trkal je zastoj, nihče se ni oglasil. Ko stopa po stopnicah doli, pride mu naproti — njegov Janez.

„Česa iščeš tu?“ ga praša gospod stotnik.

„Grem gori v svetovalčevo stanovanje.“

„Saj je vse zaprto!“

„Vem, da je, pa jaz imam ključ do sobe, kjer je hišna spala. Tam ima še par stvari, ktere ji bom jaz nesel tje, kjer zdaj biva za štirinajst dni.“

„Kako je to?“ se čudi gospod stotnik.

„I, no, gospóda je šla iz mesta, kaj jaz vem, kam?“

„Lz mesta? Je li svetovalec dobil odpust?“

„Odpust za vselej, ker je službo popustil.“

„Tako? Kaj pa imaš ti opraviti v sobi hišne?“

„Saj sem že povedal, gospod stotnik. Potlej pa tudi, — ravno sem se bil namenil govoriti z vami, da bi si družega služabnika priskrbeli.“

„Družega? Kako to? Ali si dobil boljšega gospodarja?“

„Gospodarja ne, pa gospodinjo. Če bi gospod stotnik hoteli počastiti kterikrat naju, namreč mene in Lizo, to je namreč hišna, o kateri sva prej govorila, pri „zlatem jablku“, bova vam postregla z najboljšim, kar bova imela v kuhinji in v kleti.“

„Tako, tako!“ pravi gospod stotnik zamišljen, „oženil se boš? Jaz ti v tej stvari ne morem dati poduka, ker je sam nisem skusil, ne branim ti pa tudi ne. Predno greš, ti bom pa že še nekaj podaril, kar si zaslužil — že veš, pri čem.“

In gospod stotnik gre po stopnicah doli, Janez pa veselega obraza gori. Ta si veselo žvižga, oni pa premišljuje, kaj je napotilo svetovalca in svetovalko, da sta jo tako na tihem popihala iz mesta in popustila službo. Na pragu pa si zaviše brke in mrmra:

„Kaj bom dolgo vgibal? To je storila predsednice mačka.“

Da, mačka je to storila, to vedó že naši bralci, pa kje je zdaj ta mačka? Ali jo bomo še kdaj videli?

Ozrimo se po nji. Videli smo, da jo je gospod policijski načelnik izročil svojemu zetu Milku, ali prav za prav, videli tega nismo, ker se je godilo v skriti sobi Milkovi, a zdi se nam, da je tako bilo, ker je, kakor je Tone predsedniku poročal, gospod Vohun prišel brez nje iz hiše, v kateri je Milko stanoval. Tedaj jo mora imeti Milko, ki jo bo vrgel zdaj, ko je po tolikih ljudeh prišla do njega nazaj, gotovo brž v kak kot, najbolje v stranišče, in potem bo vsega konec.

Toda Milko je hudoben človek, on ni zadovoljen s tem, da je lepo Gabrijelico vso zmešal in njenega očeta pripravil ob njo, zadnje po mački; ne, on ima z mačko še vse druge namene. Kake namene? Kdo vé? Kdo more brati v srcu tega črnega nasprotnika ženske protekcije, ki je pa po ženski protekciji postal vladin koncipist.

S takim črnim človekom ni dobro češnje jesti; idimo mu iz poti in podajmo se zopet k gospej predsednici.

Dan potem, ko je poslala gospej svetovalki ono nam že znano pismo, jo najdemo na naslanjaču žalujočo po svoji ljubiči, o kateri še vedno ni duha ne sluha. Ura na steni bije na brenčeče strune pet in zbudi gospo predsednico iz tužne zamišljenosti. Vzdigne se nekoliko, se stegne, potem vzame zvonček na mizi v roke in pozvoni. Hišna se prikaže.

„Reza, ali ne misliš, da bi bilo dobro zá-me, ako bi se malo iz mesta peljala?“

„Dobro bi bilo res, Milost,“ pravi Reza, „solnce tako prijazno sije!“

„Ali ni malo mraz na večer?“ vpraša gospa predsednica dalje, kakor da bi jej vsaka beseda trgala srce.

„Malo mraz utegne biti,“ odgovori Reza, ki je bila navajena vsemu pritrđiti, kar je gospa rekla; „pa saj imajo dosti obleke. Ali naj grem po plašč in šticelj?“

„Le pojdi le, in prinesi vse sem. Bom potem videla, kaj mi bo všeč. Tonetu pa reci, da napreže.“

Hišna gre v bližnjo sobo, pa pride brž nazaj.

„Ne vem, Milost,“ pravi, „kaj je to! V omari, kjer je shranjen plašč in šticelj, je nekako hud duh. Ali bi ne blagovolili sami pogledati, kaj bi utegnilo biti?“

„Grem sama gledat,“ pravi gospa predsednica, vzdigne z veliko težo suho telo svoje in gre za Rezo.

„O, kak smrad,“ pihne predsednica, vstopivša v sobo, „fi done! Meni slabo prihaja. O — o!“

Pri teh besedah se spusti na najbližnji stol ter jame

z robcem od sebe poditi atome smradú, ki jej v nos silijo. Reza priskoči ter jo hoče podpirati.

„Ne — ne,“ pa sopiha gospa predsednica, „prej poglej, kaj je v omari, ki žene tak čuden duh po sobi.“

Reza gre nazaj k omari ter jame kramljati po nji. Več oblačil spravi na dan, a ne zapazi ničesar, kar bi oni smrad od sebe dajalo. Kar zapazi v kotu sticelj.

„Aha, tu bo,“ pravi, ker jej nos kaže, da smrad od tu prihaja. Vzame tedaj šticelj v roke in gre z njim proti gospej predsednici nadaljevajoča: „Kako je li to? Ali koža tako čudno diši? Pa se mi tudi malo težji zdi. Je morda kaj v njem?“

Pri teh besedah seže vanj, a s krikom ga spusti na tla. Gospa predsednica se na pol vzdigne, a tudi ona zakriči, da se odmeva po drugih sobah, iz katerih pridere vse, kar je živega, tudi gospod predsednik sam, in — čudno! — tudi Milko, ki se je bil prišel zahvalit gospej predsednici za svoje imenovanje za koncipista, pa v sprejemni sobi ni nikogar našel.

Vse pa, kar pridere v sobo, obstoji kot okamnelo, kajti pred predsednico na tleh leži — šticelj in iz njega gleda — glava mačke Milice mrtve.

„Proč, proč! proč ž njo,“ kriči gospa predsednica in se obrača na stran; „proč jo nesite, je ne morem gledati.“

Predno pride zopet življenje v okamnele podobe, pristopi Tone in vzame šticelj in mačko ter odnese vse iz sobe.

„Ven, ven iz te sobe,“ cvili dalje predsednica in vstaja, gospod predsednik pristopi in jo pelje v sprejemno sobo, to pa ukaže zapreti. Milko gre za njima. Spustivši se na naslanjač odpre gospa predsednica oči in zagleda pred sabo Milkota, ki je v nemajhni zadregi, ker se mu zdi, da je prišel o neprilicnem času.

„A, novi koncipist,“ stoka gospa predsednica, „zdaj ne, jutri, pojutrnjem, kedar vam drago.“

„Gospod Milko tedaj,“ začne predsednik, „čakajte zunaj, imam z vami govoriti.“

Milko se prikloni in gre iz sobe. Gospod predsednik pa, kteremu se vse to nerazumljivo zdi, sede k gospej predsednici in pravi:

„Tedaj se je mačka našla! Zdaj saj veš, da ni nihče drugi kriv njene smrti. Pa kako je prišla v šticelj?“

„Tega sama ne vem. Morda je našla omaro odprto in zarila se v mehek in gorak šticelj; med tem je prišla Reza ali jaz in zaklenila in revica se je zadušila ter tako žalostno poginila. Omedlevica me napada, če mislim, kako se je morala trpinčiti. Oh! Oh!“

„Jaz grem in ti bom poslal doktorja,“ pravi predsednik, vstane in gre ven, mrmraje: „Ta Vohun je vendar pravi lesjak. Kako je li podvrgel mačko, s čegavo pomočjo jo je spravil v šticelj? Morda po Rezi! Pa naj bo, kakor že, zdaj je vsaj te sitne stvari konec.“

Zunaj najde Milkota, kateri je na-nj čakal. Vzame ga seboj v vradno pisarnico in ko Milko čez dober četrt ure gre iz hiše, nese pod pazduho paket ter zadovoljnega obraza, sam sebi se smehlja, hiti proti stanovanju gospoda šolskega ravnatelja. Tam pozvoni in praša kršenico, ki mu pride odpret, je li gospod ravnatelj doma? Ko mu ta naznani, da je v svoji sobi, potrka in vstopi.

„S čem vam morem postreči?“ ga nagovori gospod ravnatelj, kateri se je v par dnevih vidno postaral.

„Slišal sem, da ste vi, gospod ravnatelj, izvrsten umetnik v izšopanju tičev in drugih živali. Bi ne hoteli tu izšopati te-le živalice za gospoda predsednika?“

In iz paketa razvije — ravnatelju dobro znano predsednice mačko. Gospod ravnatelj se mora držati za stol, da ne omahne.

„Res, da že zeló diši,“ pravi zopet Milko, ko to zapazi, „a mislim, da se vi takega duha ne vstrašite.“

„Je to li,“ spregovori ravnatelj strmeč, „je to li gospé predsednice mačka?“

„Da! Dobila se je danes v šticeljnu gospe predsednice, kjer se je zadušila, ker je tam ni nihče iskal. Da bi pa nekoliko olajšal žalost gospe, misli gospod predsednik jo dati izšopati, da jej jo potem daruje, in prosí vas, da bi to delo iz prijaznosti do njega prevzeli. Je-li, da boste?“

„O z veseljem in prav hitro bom to opravil,“ odgovori gospod ravnatelj.

„Na ta način se zopet priporočam,“ sklene Milko, ter odide, gospod ravnatelj pa vzame mačko in jo ogleduje.

„To je tista mačka, katero sem jaz v žepu imel, pri moji veri! Samo da takrat še ni tako dišala. In ta mi pravi, da se je našla v šticeljnu gospe predsednice! Vrag naj me vzame, če to razumim!“

Razumil gospod ravnatelj tega res ni, a slednjič je vendar verjel, da je tako, kakor mu je ta gospod pravil, in to tem rajši, ker se mu je odvalil grozen kamen iz srca.

Spravi se tedaj hitro na delo in ko pride zvečer k večerji, pravi veselega srca svoji soprogi:

„Predsednice mačka se je že našla, sama se je zadušila v šticeljnu gospe predsednice.“

„Kako čudno to poveš! Si mar mislil, da si jo ti umoril?“

„Hm! Skoro! Je pa tudi vse tako kazalo.“

„Kaj govoriš? Kako je kazalo?“ prasha gospa soproga, v kateri se je zbudila radovednost.

„Ej nič, nič! Saj ti takih reči ne razumiš. Bodi vesela, da se je mačka našla in sicer pri gospej predsednici sami.“

Ženi se vse to čedalje bolj čudno zdi. „Danes ja pa že zopet ves zmeden; bo menda kmalo polna luna,“ mrmra gospa sama sebi in s tem je končan pogovor. Odslej je bil gospod ravnatelj zopet vsak večer gost pri „zlatem orlu.“

Čez osem dni je stala mačka izšopana na omari gospej predsednice, ktera je začela zopet oživljati se.

Kako da je bila mačka prišla v šticelj, ki je bil zaprt v omari gospej predsednice?

To vprašanje naj si reši vsak sam. Mi mu le toliko pomagamo, da mu povemo, da je gospej predsednice hišna Reza sestrična Milkova. Tedaj je prav mojsterska hinavka, ker smo jo videli pasti v omedlevico, ko je našla mačko v šticeljnu in oboje na tla spustila. Gospod predsednik je imel tedaj prav, ko je njo dolžil, da je po njeni pomoči mačka pri predsednici slednjič na dan prišla, ker zdaj je bilo konec vsemu popraševanju, sumničenju in jezi.

Tudi po mestu se je novica, da je mačka najdena pri predsednici sami, hitro razširila in tako je bilo vse zopet mirno. Tisti pa, skoz katerih roke je šla mrtva, so drug proti drugemu molčali, najbolj pa Milko, ki se je čez tri tedne poročil z Gabrijelico.

Še le, ko je tast njegov, gospod Vohun, kmalo potem bil vpokojen, je povedal nekoliko, kolikor je namreč sam vedel.

Kmalo potem je bil gosp. predsednik prestavljen na drugo mesto. Govorilo se je, da je vzrok temu bila nekoliko mačka, ker je ministerstvo vsled poročil gospoda policijskega načelnika, oziroma predsedništva, vpeljalo bolj natančne pozvedbe, kako je pri tem namestništvu, ter da so potem prišle marsiktere nedostojnosti na dan, zlasti pa to, da je preveč vladala ženska protekcija; posebno kar se tiče gospej predsednice, se ji je očitalo, da prav za prav ona oddaja službe in prestavlja uradnike, ki so se ji sami ali po svojih ženah ali hčerih zamerili. To pa je bilo v stanu vladi napraviti blamaže.

„Na, beri!“ zarohni gospod predsednik nad svojo gospo, ki take osornosti ne navajena gleda dekret, kterega ji pod nos moli.

„Beri, le beri,“ pa ponavlja predsednik, „saj velja to bolj tebi, ko meni. Tako daleč pride, če se v politične reči vtikajo — babe!“

Babe! Beseda ta popolnoma razkači gospo predsednico. „Baba“ nji, pred katero se je vse treslo, vse se ji

prilizovalo in lovilo smehljeje iz njenih ust! „Baba!“ Nesramno, nezaslišano!

„Neolikanec!“ to besedo mu vrže v obraz in odhaja joča se čez ramo po njem nazaj ozre ter pravi: „Jaz se bom ločila od tako neotesanega človeka, to ni za moje občutke!“

„O le, čim prej tem bolje,“ pravi gospod predsednik, „kraj, kamor sem prestavljen po tvojih neumnostih, po tvoji mački, ti tako ne bo po volji, tam ne boš mogla vganjati svojih norosti. Jaz se bom zdaj pripravljaj za preselitev.“

Tako sta šla vsak na svojo stran.

Stotnik Marš pa — čuden primerljaj — najde drugo jutro pod oknom predsednice na tleh — isto mačko našopano, jo pobere, očedi prahu ter nese po stopnicah gori k predsednici, misleč, da ji je iz okna padla. Čez par minut pa že pride ves oplášen po stopnicah doli — in mrmra sam pri sebi:

„A tako je? Tedaj prestavljeni smo! Dobro, izvrstno! Ženska je slab komandant. Bog ju spremlja oba! Bo vsaj zopet boljši zrak, ko je drug veter potegnil.“

Tako je bilo vse zadovoljno, razen gospoda predsednika in gospej predsednice, ki sta nekega dne skupaj na tistem odpeljala se na novo mesto. Res je potegnil za njima drug veter, ki je po pisarnicah marsikaj premedel, a popolnoma dobro ni bilo vse, kakor sploh navadno.

Ko je popustila mesto mora, ki je prej ležala na prsih ljudem vseh stanov, se je sčasoma več zvedelo o mački, katero je bil gospod ravnatelj pridši za gospodom stotnikom, našel na stopnicah ter jo potem daroval muzeju, poravnávši ji rebra, ki si jih je zlomila, ko jo je gospa predsednica za gospodom stotnikom zagnala.

Kdor jo hoče videti, naj gre v muzej, kjer mu bo čuvaj muzeja rad povedal njeno dogodbo, kolikor je vé, in pristavil:

„Glejte, to je predsednica mačka, ki je, da si majhna živalica, naredila tako prekučijo, kakoršne bi ne naredili vsi naši poslanci skup. Zdaj pa prosim kaj za tobak, če je vaša volja!“

Gospod Ahčín,

oficijalni zagovarjalec vlade.

Ali, gospóda moja, vi zopet preveč ostro sodite slavno vlado, če pravite, da je le iz tega vzroka razpustila kupčijsko zbornico, ker je bila narodna, in da bi potem dobila va-njo nemškutarje. Vlada pač ne zasluži takega natolcevanja, kar bom v kratkem dokazal.

Res, da je bila kranjska kupčijska zbornica vsa narodna, dokler niso pomrli ali odstopili voljeni svetovalci, ali ko se je to zgodilo, so na njihovo mesto prišli nekteri, ki niso slovenske vere; tedaj zbornica, ko je bila razpuščena, ni bila vsa narodna. In glejte vi kratkovidneži, ravno zato je razpustila slavna vlada to zbornico, ker ni bila več vsa narodna, in sicer iz tega namena, da bi po novih volitvah napolnila se zopet s samimi narodnjaki, kakor imenujejo Slovenci tiste, ki se njih drže. Jaz tu ne bom preiskaval, kateri so pravi narodnjaki, Slovenci ali tako imenovani „nemškutarji,“ ker to ne spada v moje področje. Jaz nisem Slovenec — se reče, Bleiweisov privrženec, marveč nagnjen bolj na vladno stran, a vendar bi konfisciral tistega, ki bi mi rekel, da nisem domačin. Domačin — to je prava beseda, ne narodnjak.

Pa da se vrnem zopet k vladi. Ugovarjalo se mi bo, da, če bi bila slavna vlada imela namen pri volitvah pomagati tako imenovanim narodnjakom do zmage, ne bi bila reševala volilnih zapisnikov, ne bi bila sestavila komisije iz samih tako imenovanih nemškutarjev in ne bi bila po-

stavila za predsednika te komisije viteza Vestenecka, zaradi kterega ste bili že dve interpelaciji sproženi (vrag konfisciraj interpelacije, jaz jih ne smem)! Ali motite se, gospoda, če podtikate slavni vladi vam nasprotno namene. Slavna vlada je dobro vedela, da vam tako imenovani nemškutarji niso prijazni in da tudi vitez Vesteneck ni mož ali prav za prav mladenec vaše stranke, slavni vladi je dobro znano, da se ta vitez zlasti na Dolenjskem ni prav viteško obnašal; ali ravno iz teh vzrokov je vlada vse to storila, kar sem prej omenil, ker je hotela pokazati, da, če so tudi v volilni komisiji razen enega sami nemškutarji, zmagajo pri volitvah tako imenovani Slovenci; na viteza Vestenecka ima slavna vlada že takó piko, ker jo je že parkrat v zadregu spravil, zato je hotela tako imenovani narodni stranki priliko dati, da ga po pritožbah zoper po njem sestavljene volilne zapisnike pri slavni vladi še bolj očrni; potem bo tudi vlada se tega mladenča lože znebila, kakor zdaj, čeravno je na Dunaji njegov tast deželni namestnik.

Dalje je tudi s tem bila prilika dana tako imenovanim slovenskim poslancem in deputacijam predstaviti se ministru in deželnemu načelniku. Gospoda! Jaz vem, kak ponosen čut obhaja človeka nižega stanu, če stoji pred najvišim poveljnikom v isti sobi in sme pred vsakim človekom potem se bahati, da je govoril z deželnim načelnikom, ki je najviši v deželi — premislite! ali pa celó z ministrom, pred kterega še jaz tako lahko ne pridem. Ali ni to velika čast zlasti za tako imenovane Slovence?

Konečno še nekoliko o meni samem. Nedavno sem konfisciral „Slov. Narod“ zavoljo članka, ki je bil pisan za oči in ušesa slavne vlade in viteza Vestenecka. Vem, da bodo ljudje me zaradi tega zopet krivo sodili. Kako hudoben je svet! Ljudje ne vedo, da sem „Narod“ le zavoljo tega pograbil, da dobi Vesteneck več listov, da vsak dan drug iztis številke bere ter si to, kar je v njem, tem bolje zapomni. Tudi vlada, ki dobi navadno le po en iztis, ima jih več v rokah in če se ji raztrga eden, vzame lahko drugega v roke. Na ta način se bolj doseže namen članka, kakor če bi se bil list po svetu spustil, kjer se pogubi, zlasti ker je članek nemški pisan, toraj bolj za slavno vlado in za Vestenecka, kakor za priproste bralce, kterih več nemškega še ne ume ne.

S tem, mislim, sem dokazal, da ima slavna vlada vedno najboljše namene za tako imenovane Slovence. Se priporočam, gospoda!

Iz Olimpa.

Dragi mi „Brencelj“!

Naselba naših rojakov in narodnjakov tu gori postaja čedalje širja. Zopet smo dobili novega tovariša, kakor Ti bo znano, Matevža, ki je bil nekdanj Tvoj instruktor. Nekega večera, ko smo se že vsi odpravljali iz naše čitalnice domu spat, se odpro vrata in kdo stopi noter? Matevž! Vsi ga pozdravimo, mu podajamo roke in si naročimo pri Kamu, ki je, kakor sem Ti že pisal, naš krčmar, vsak še en polič boljšega Matevžu na čast. Bil je še malo vtujen po dolgi poti, o vendar vesel.

„Hvala Bogu,“ je rekel, malo si oddahnil, „hvala Bogu, da sem enkrat tu! Če bi bil ozdravil, bi me bili tako kam v Bukovino poslali. Kje je Auersperg, da se malo pomeniva?“ praša in se obrne po sobi.

„I, ali ga nisi videl pred vrati,“ odgovori Mos, „kjer na tisti umazani plahči leži?“

„Nekaj sem videl tam, res, pa nisem mislil, da je to Auersperg, sicer bi ga bil že tam malo za lase prijel — le da bi ga bil pozdravil.“

„Predsedniku res ni podoben, v Ljubljani je pač na mehkejšem ležal,“ odgovori Kam, ki je Matevžu sam prvi

poliček prinesel, „tudi je včasih lačen in prav hvaležno pozoblje, če mu mi kake ostanke pošljemo. Na zemlji je bil malo preveč razvajen, zato mu je zeló težko zdaj, ko je vse ravno narobe.“

Matevž, dobra duša, kakor je bil zmiraj, pravi: „No Kam, daj mu malo večje na moj račun in reci mu, da mu jo pošlje tisti poštni Matevž, kterega je hotel, dokler sta bila oba na zemlji, poslati v prognanstvo. Reci mu, da nisem nič jezen na-nj!“

Kam odide in stori, kar mu je bilo naročeno. Mi pa, veseli, da imamo že zdaj tri narodne poštarje, smo vsi skup eno zapeli, potem je pridružil se še Toman in tako smo eno boljšega rukuili. Občna veselost je privabila Vodnika, Preširna, celo Lesarja, barona Cojza, Vončino in še nekáj družih k naši mizi, tako da smo jo morali raztegniti. Tu smo sedeli tako dolgo veseli, da je prišel sv. Peter s svojim ključem in rekel, da mora zapreti, ker je za ponočni mir odgovoren. Na to smo šli in spremili Matevža do njegovega stanovanju, katero mu je Mos že prej preskrbel. Domu pridši sem jaz hitel pisati Ti, kar se je zgodilo. Pri priliki boš že še kaj zvedel, za zdaj naj Ti le povem, da smo tudi tu gori neznano veseli da ste „stari,“ „mladi“ nehali biti in postali zopet vsi Slovenci, kakor mi tu gori. Kedar bo ta sprava dovršena, bomo mi napravili veliko pojedino. Toman je obljubil, da bo šampanjca on plačal. Le glejte, da pri volitvah za kupčijsko zbornico posekate nemškutarje!

Da si mi zdrav!

Tvoj
Miroslav.

Rešpehtarjova kuharica.

Dons imam pa res mal cajta za plavšat, zato se bom kratki fasala. Kar sem šla in Kamelka od purgelmojstra preč, se mi ni vrajmal nič kej glih posebnega, da b' mogla reč, de b' kej blo. Pa sej je zdej pvsod ena figa, če je dinst dober, pa že kej družga ni voreng, per voreng ldelh pa ni vselej dost lona, pa košta slaba in pičla. Toko sem en cajt vakant, ker pa nič ne nese, zato sem se meldala per en fravi, kamor me je Žefa perkomanderala, desglih ni blo nič kej zá-me; pa en šprihele prav: „v sil še meškutar slobenarsk zna“. Toko je blo tud per men, če nisem votla vseh kikelj v ferzocengo znosit.

Pa veste, kam sem peršla? K enem lerarju al iblanskem šomaštru. Prec k' sem se gospod' forštelala, me je prašal: „Ali znaš tajč? Per nas je vse tajč, z otroci se špreha tajč, de se ne ferderbajo s tisto vordnar špraho, k' ji pravjo slobeniš.“ Men se je to koj mal v nos pokadlo, zato ki, desglih ne znam tajč prov po šrift, se mi je vender zdel, da gospod lerar sami tajč tako govore, koker de b' drva jedli ali pa vorehe trli; pa sem se vender premagala, de nisem bla koj groba.

Enkrat, k' sem že bla več dni v dinst in se martrala z otroc, de smo tajč lomil, sem vender mal firbčna prašala ta starejšo frajlo, zakaj se zdej v hiš vse tajč gon, desglih je vidit, de vsi otroc, pa tud frava znajo toko gladko

po slobenariš al kranjski, de se vid' koko včasih tajč besede love in kranjske vmes mešajo, de se morjo prov feršten-dlih izdrukati.

„Ja, veš Špela,“ mi reče frajca po kranjski, „preh smo vse slobeniš govorili, zato k' mama toko ne znajo dober tajč in jih papa per miz večkrat mal špotajo, če kakšen felar narde. Potlej so bli pa enkrat — to je mor-bit en let tist ta velk rešpehtar od šol per nas, k' jim pravjo „strah“, in so nas nekaj tajč prašal, pa mi nismo nič zastopil. Koj k' so odšli, so papa nas šimfal in nam ukazal, de mormo samo tajč govort. Od tistega cajta sem je toko, pa je strašno pesto, k' se ne zastopmo.“

To m' je povedala frajca in k' sem drug dan to Žefi pravla, ki je zdej tam nek per enem gvantnem Slobenarji za kuharco, se je smejala in rekla:

„Glih včerej so se per nas menil od teh iblanskih šomaštrov. Eden, ki je bil per nas, je rekel: „Ti šomaštri so koker petelin na streh, ki se po vetru obračajo.“ Naš gospod so pa djal: „Naka — so djal — koker tiste žival, k' vsakmo iz roke jedo, polej pa stré, kar jim zašafa tist, k' jim futer dá.“ „Al pa koker laterna — prav spet eden — k' daje od sebe tako luč, koker se ji šipe pofarbajo.“

Toko m' je Žefa pravla, mene pa je blo sram, per takeh v dinst bit, k' ldje od njih toko govore, zato sem, k' sem peršla domu, rekla frav: „Vejo, frava,“ sem rekla, „toko in toko ldje čez njih gospoda govore. Če so res tak, polej pa tud moj dinst per njih ni štantek, zakaj če pride še kdej tist rešpehtar, k' mu strah pravjo, k nam pa sliš, de jest kranjsk raj govorem, bo mignil gospodu, de m' aufkindajo, pa mi bojo. Zato pa jest raj preh sama aufkindam. Ob novem let nej s' poišejo drugo.“

Zdej so tud' frava šprajcal roke ob pleča pa so šrajal nad menoj: „Kaj misliš, de smo res tak! Mi znamo vsi dober tajč, belj ket kranjsk, in zato govormo tajč, k' nam je belj natirleh, lepš pa belj nobelj špraha, ket pa tista vordnar pavrska. Per nas b' se ti lohka kej naučila, de b' lokha tud per vordentlih ldeh služila, ne le per samih Slobenarjih.“

Zdej sem bla pa tud jest fuhtek in sem rekla: „Vejo kaj, frava, per njih in pa per njih gospod b' se ne mogla dost naučit tajč, zato k' sama toko govorta, glih koker en avskneft al pa kakšen meškutarsk purgar.“

Mal je manjkal, de me niso klofnil, pa s' niso upal, zato k' sem jest precej kroftna videt. Per tem pa je ostal in k' sem drug dan na plac to Žefi pravla, je rekla: „Prov imaš, Špela, de greš! Tvoj gospod lèrar se zato po tem meškurskem vetru suče, ker bi, če b' se komu takmu zameril, k' ma kej govort, vtegnil ob dinst prit. Polej b' pa za nič družga ne tavbal, kakor za kakšnega iblajtarja na šrang al pa b' mogel kannje tleč. V družih dinstih nucajo take, k' imajo kej družga v glav, in niso petelin, koker tvoj gospod.“

Toko sem pa zdej spet frej po novem let, če m' kdo vé za kakšen dinst, nej mi pa melda, antres moj je vsakmo znan. Zdej pa vošim vsim veliko srečo, k' bo kmal nov let, pa vesele prazenke, pa velik potice, če se letos več ne vidmo. Po novem let se bomo spet vsak mesec vidli, kaj ne? Sej smo že eden družga navajen. Pa še kej novih perpeljite! Adija za ta cajt!

Iz državnega zbora.

Poslanec Herman. S katoliško cerkvijo ne bo miru, ker se vse, kar je liberalno, povsod po cestah pobira in potem se iz tega nabranega parlamentu (zbori) delajo.

Šafarjev Dolfi (Suppppanu, Hočevarju in nekterim koroškim in štajarskim nemčurskim poslancem): Le tiho bodimo, če ne bodo vsi vedeli, da to nam velja.

Beraško darilo.

Janežič, vodja hranilnične pisarnice (prejemši darilo 1000 gld., darovano mu po vodstvu hranilnice). 1000 gl. ! Beračija! To bo ravno za tobak in cigare. Da bi si ne bil vedel sam pomagati, kaj bi imel od zidanja realke? Borih 1000 gld. Prej mast, potem čast, s tem se da prijetno živeti. Zato se mi naslov „c. k. cesarski svetovalec“ že bolj prileže, ker se da z njim mogočno stopati. Tega dr. Suppppana bom že enkrat h kosilu povabil.

Izza kulis.

A. Zakaj se je Fréncelj vit. Vestenek tako nad kranjsko kupčijsko zbornico spravil? Ali veš to?

B. Menda zato, ker se z nekomu mora pečati. Če bi bila igralka Gött... ich še v Ljubljani, bi se morda ne bil pečal toliko s kupčijsko zbornico.

Naznanilo.

Ker so mestni očetje kamniški sklenili, da naj bo šola za njihove punce nemška, se je pokazalo, da je cesta, ki drži iz Mengša proti Kamniku, preozka za toliko baronov, grofov, knezov in milijonarjev, kolikor jih bo zdaj hodilo kamniške punce ali marveče milostljive gospice snubit. Zavoljo tega bo treba cesto zeló razširiti. Kdor ima veselje, kako delo prevzeti, naj se oglasi pri mestni županiji kamniški.

Kecelj, s. r.
župan.

„Brencelj“ piše:

Gosp. J. A. Vam ni po volji, da je „Brencelj“ v zadnjih številkah pičil ljubljanskega gosp. knezoškofa. Vsem ne more nihče vstreči, tedaj tudi „Brencelj“ ne. Vendar ga zarad tega nikakor vest ne peče, ker si nima nikake krivice očitati.

Ljubljanski škof je bil že davno potreben, da bi ga bil „Brencelj“, ki vse nepristojnosti graja, malo pičil; do-bival je že od več krajev dregljeje, da bi to storil, pa je dolgo odlašal, ker je mislil, da se bo ta reč sama po sebi vravnala, da bo namreč prišel kak drug škof, ki bi bil narodnjak in svoji duhovščini skrben najviši pastir, ali pa da bo ta sam našel pravo pot. To veste tudi Vi, ker vé vsak, da je kranjska duhovščina narodna in to je njen kinč; tedaj bi moral tudi načelnik njen biti narodnjak, kar pa ni, ker se je sam izjavil, da je z našim najhujšim nasprotnikom, bivšim deželnim predsednikom Auerspergom, prav lahko shajal. Iz tega sledi, da je liberalen in ustavoveren, kar pa naša vrla duhovščina — hvala Bogu — nikakor ni. Ker se pa ta nenaravna razmera noče sama po sebi zboljšati, je „Brencelj“ vendar moral slišati javni glas narodnjakov, ter zabrenčati tudi malo gospodu škofu na ušesa. Da s tem ni mislil kape, ampak tistiga, ki pod njo tiči, to bo Vam in vsakemu drugemu jasno. „Brencelj“ pika ministre, deželne načelnike, deželne glavarje, poslanee itd., zakaj bi tudi škofov ne, če zaslužijo? „Pravica mora biti,“ „Brencelj“ se, ravnaje po tem izreku, ne vstraši nikogar in ničesar, tudi tega ne, kar Vi pravite, da bo namreč vsled njegove opombe za ušesa gosp. knezoškofa odstopilo več naročnikov duhovskega stanu. Če tudi! Slednjič, ko bo môra, ki tlači več del vernih in duhovnov, nehala, bodo vendar vsi spoznali, da je „Brencelj“ prav imel, ker njegovo geslo je: Prilizovati se nikomur, pikati pa vsakega, kdor zasluži. — Ta pojasnila Vam — sicer brez zamere! V Vašo tolažbo pristavi „Brencelj“ še, da niste edini, ki je take misli, ampak da imate v tem tovariša — enega! Več jih dozdej „Brencelju“ ni znanih. „Fiat justitia, pereat mundus“ — če tudi s svetom vred „Brencelj.“

Dalje v prilogi.

Krišpin Krišpovič.

Vsakako je ta Janez-Schütz, ljubljanske hranilnično-vodjeve značajnosti in po tej mastni službi kolikor-tolike pomenljivosti in strašne možnosti baš dovolj hvaležen predmet tim človeko-, čim zgodovinoslovcu, kakoršnega se zlasti jaz slavnemu berečemu občinstvu baš že dalj časa predstavljati tolikor prilike, kolikor časti imam. Nego kdo je ta slavnoznana osebobobnost še slavnjšega imena Janez-Schütz, o čegar zaslužnostih ali pravo za pravo zaslužkih se slednji čas toliko pisariti in govoriti zlasti v nemčursko-nemških okroglih in časnikih brez prenehanja ne jenja?

Baš jaz, vedoč, koliko zna konči nevglašena radovednost že človeka navadne priprostosti trpinčiti v stanu biti, bom usmiljivši se tega ne vedočih p. n. bralcev zlasti iz zgodovinoslovskega stališča zgodovino tega Janeza, kateremu je pa pravo za pravo Rihard ime, po vsih svojih zgodovinoslovskih zmožnostih vsaj površno naslikati si radodarno in radovoljno prizadeval in to zarad ložega razumljenja po posebnih kapitelnih ali poglavjih.

Prvo poglavje. Kje se je Janez-Schütz roditi blagovolil, je čisto nevažne pomenljivosti, kajti do zdaj se še nobenemu mesticu, nobeni vasi za čast njegovega rojstnega kraja puliti vredno zdeti mudilo ni. Da pa se je njemu rojenemu biti vredno zdelo, to je hitel dokazati s svojim naglim in visokim proti-nebu-kviško-rastenjem, kar je dokazati se še tudi posebnostno podvizoval s tem, da je, kakor priča

drugo poglavje, nabral si vsih za življenje potrebnih in koristnih vednosti v kratkem času treh let in to v treh razredih šol normalne vrednosti in temeljitosti. Nikakor pa se s to trirazredno učenostjo podkovan ni vstrašil od človeka Bog ve koliko zahtevajočega življenja, tim-in marveč jel pisariti, kar so mu glave z učenostjo več in večih šol napolnjene za prepisavanje ali težavno in mnogekrat popravljane zahtevajoče adiranje in dividiranje predložiti za majhno denarno plačo večkrat z vse drugo ko prijazno besedo za dobro spoznale.

Tretje poglavje. Nego Janez-Schütz, zavedajoč se votline v tistem prostoru, kjer se pri nekaterih drugih s svoje vednosti pomočjo po javnih in privatičnih službovanjih svoj kruh iskajočih kupi raznih vednosti, doktorsko diplomiranih in nediplomiranih, nahajati navado imajo, se je dajal brez nevolje zmerjati, popravljati, likati ter po različnih kotih brez črnenja besedice nevoljnosti pehati, s tem baš nadomestiti hoteč pehaje, zausnice in „cnoke,“ katere je v šolah za prehitrega jih izdelanja voljo zamudil.

Četrto poglavje nam kaže baš tega Janeza-Schütza v vsi pohlevnosti, nikdar koli svoje lastne volje veljavnosti, ker jako pičle ter puhle vednosti (glej drugo poglavje) in nezmožnosti: drugače ko po svojih predstojnikov dobrohotni mu prizanesljivoti kaj postati; — v vedno priljudni prijaznosti in v okrožju svojih viših topljivi ter vedno ponižno maneči roki vdanosti in visoko-spoštljivem molčenju vpričo govorečih naprejpostavljenih njega vsako uro iz službe zapoditi sposobne mogočnosti. In baš ne toliko po vsled učenosti glave opravičenem naprej-se-pomikanju, kolikor po v tem poglavju navedenih telesnih zmožnostih je prišel v

peto poglavje, rekši na sedež hranilničnega voditelja pisarnice ali marveč do plače odmerjene ta stol zasedajočemu, kar vse pa nikakor braniti ni v stanu bilo, da je

Janez-Schütz glede notranje vrednosti možgan ostal prej in potlej na isti stopinji podobnosti klas visoko v zrak molečega in naravnost stoječega žita. Nego ni vse to res! Povzdignjenost do imenitosti in plače vodje hranilnične pisarne ni mogla drugače nego napihniti mu samodozdevnost ter gnati mu greben do sinje rasti. „Quis botega?“ si je mislil v svojega izobraženja zmožnosti in gledal je ter služil, ko je hranilnica zidala realkino poslopje v svoji denarja obilnosti skleniti misel imela in vsled te misli tudi zidanje izvršila ter isto iz slovenskega denarja gori izpeljano poslopje nemški realki nameniti blagovoljno dobrotljivost imela.

Šesto poglavje, v katerem se mislečim, zidanje opazovalšim ter skrivnosti izdelovanja pogodeb poznajočim strokovnjakom in izvedencem skoro za gotovo zdi, da je nekaj tisučakov — hudobne in nevošljive značajnosti jeziki govore o 60 takih posameznih listkih, za katerega vsakega posameznega vsled trdne, na listkih pisane obljube daje vsaka blagajnica 1000 gld. v srebru — padlo v tistega žepa globočino, katerega je krojačeva roka nalaš za gospoda Janez-Schütza naročenim hlačem pritihi priliko imela. To pa je gotovo obrekovanje, za katerega opravičenje pismenih in ustmenih dokazov po nobeni najmanj baš po sodnijski poti, najti mogočnosti dane ni.

Sedmo poglavje. Janez-Schütz postane vsled doktor Suppppanove dobro-mu-hotnosti „cesarsk svetovalec“ k sreči ne v resnici cesarju svetovati namenjenega poklica, in dobi 1000 gld. — „borih tisoč“, si misli v svoji bogati napihjenosti — od pravega vodstva hranilničnega ter ima vedno še svojega fraka razkoljenost in svojih ust razpetost odprto pričakovajoč še daljnih odlikovanj; vse za njegove zaslužke pri zidanju realke na deželne stroške!

In tega Janez-Schütza zaslužka in prenapetosti ter življenjeteka slavna ta policija ne konfiscira, dasiravno bi se bolj splačalo, kakor če se spravi nad tega ubogega „Brenceljna“, katerega zagrabljenja komaj čaka, — kar pa nikdar, mikomur in nikjer koli ne brani, da si ga vsak, kdorkoli naročiti hiti, kedar-, kamur-, in za kolikor časa koli se mu to zljubiti za primerno zdeti na misel pride.

Pogovori.

Jože. „Narod“ je zadnjič prav krepko zgrabil tistega glasovitega Vesteneka, zarad kterega je bila že interpelacija v deželnem in državnem zboru; zato je bil pa tudi konfisciran.

Jaka. Kdo? Vestenek?

Jože. Kam misliš? „Narod“ je bil konfisciran.

Jaka. Jaz sem pa mislil, da Vestenek!

* * *

Tine. Kranjski učitelji, namreč tisti, ki se po „Schulzeitungi“ ravnaajo, so res čudni možje.

Tone. Možje?! Ne verjamem! Mož se ne boji strahu.

* * *

Jože. Veliko in različnih šol že imamo, pa nam vendar manjka še ene, ki bi bila našim učiteljem najbolj potrebna,

Tone. Kake šole?

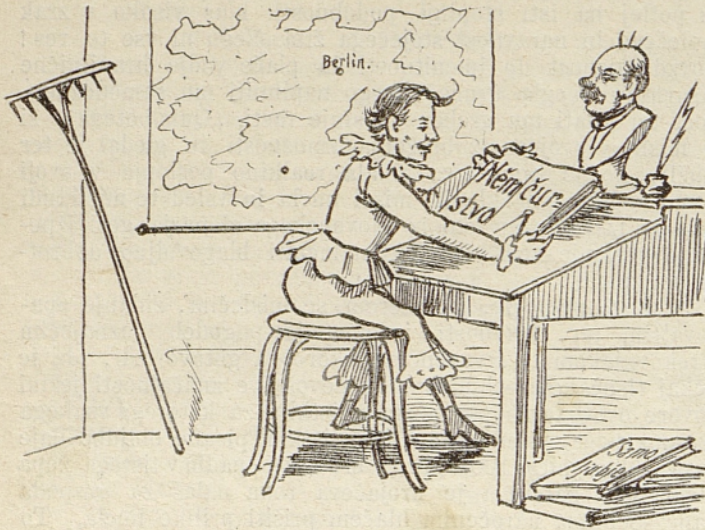
Jože. Take, v kateri bi se naši učitelji značajnosti učili.

Skrivna misel šolskega „strahu“ Pirkerja.

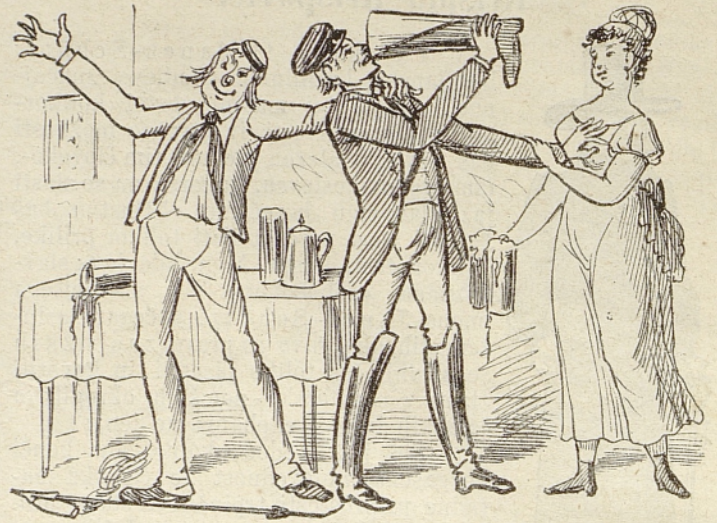
Če bi jaz vse to vedel, kar bi vedel Gariboldi, ko bi vse eno vedel, kar jaz ne vem, in če bi Gariboldi vse to vedel, kar bi vedel jaz, ko bi vse ono vedel, kar Gariboldi ne ve, potem bi bila oba največa učenjaka na celem svetu.

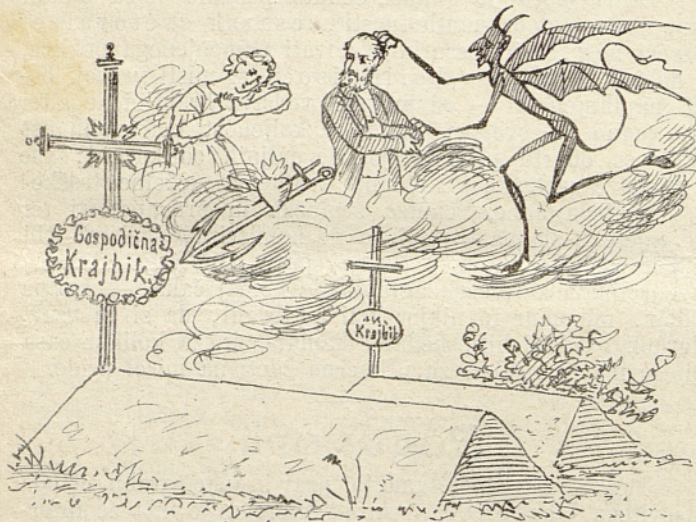
Vestenekovega Frênceljna življenje, dejanje in bodočnost.

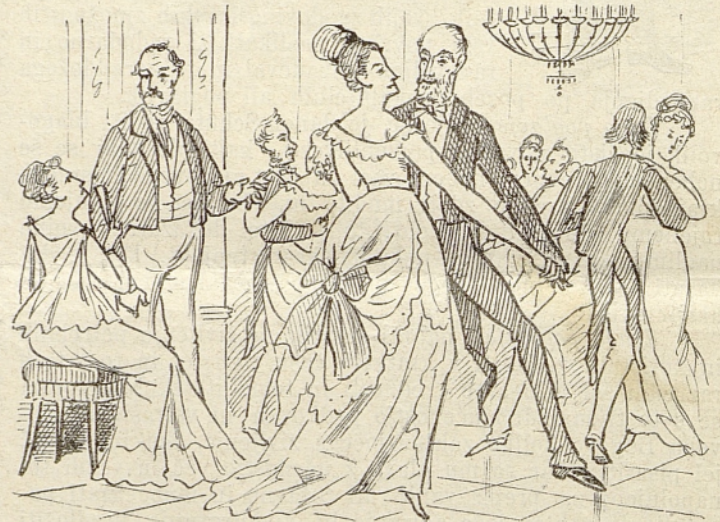
1. Ko mlad Frêncelj se učil,
Bismark za izgled mu bil.

2. Potem študiral je tako-le
V mestu Gradcu više šole.

3. Ej, Frêncelj, Frêncelj, si Ti to
Oboje spravil pod zemljo?

4. Pa nič ne dé! Prvi korak
V politiko ni pretežak.

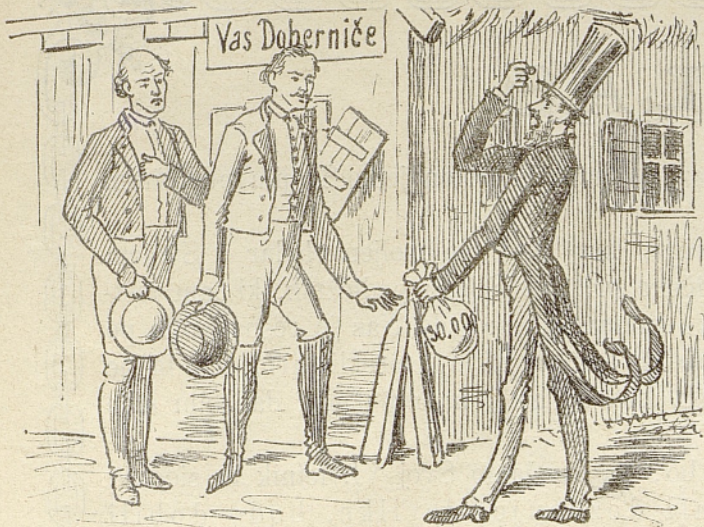

5. Pridni tu so preskrbljeni,
Da bi kdo prinesel lestvo meni.

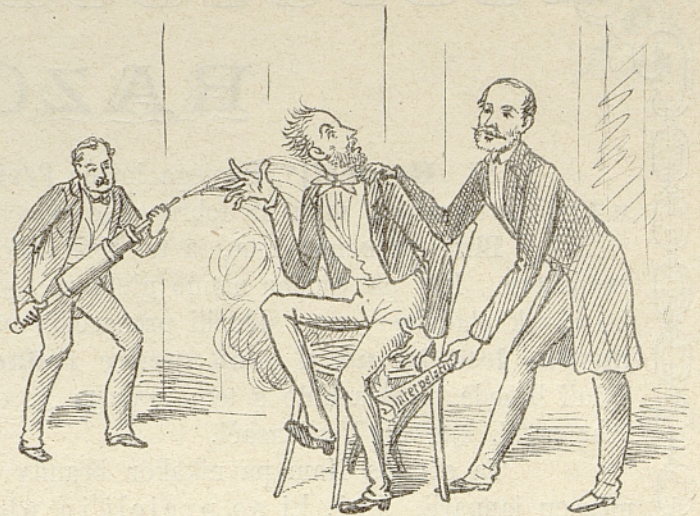

6. Dobro je, če tasta se dobi,
Ki lestvo plezajočemu drži.

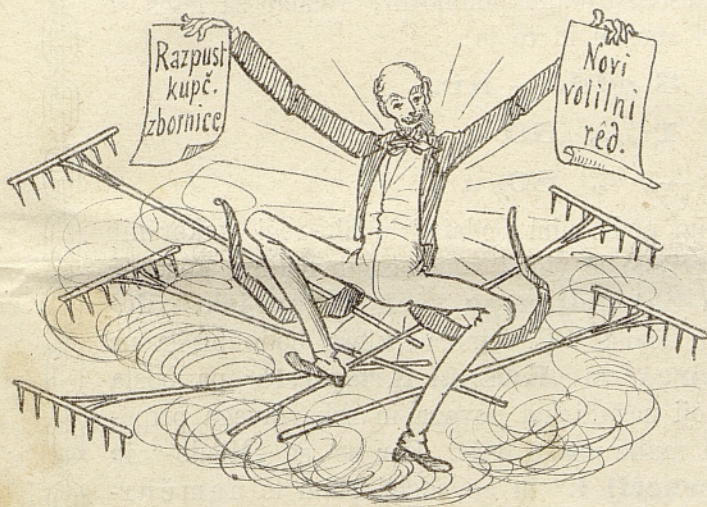

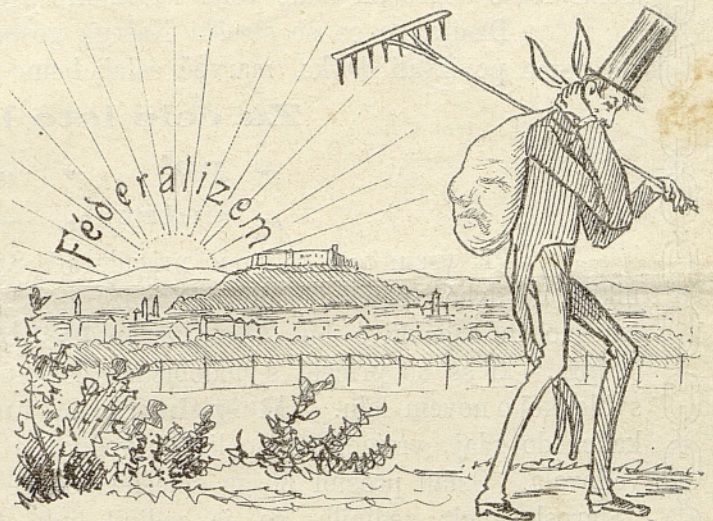
7. V vasi Dobrničah bilo
Nekaj čudnega se zgodilo.

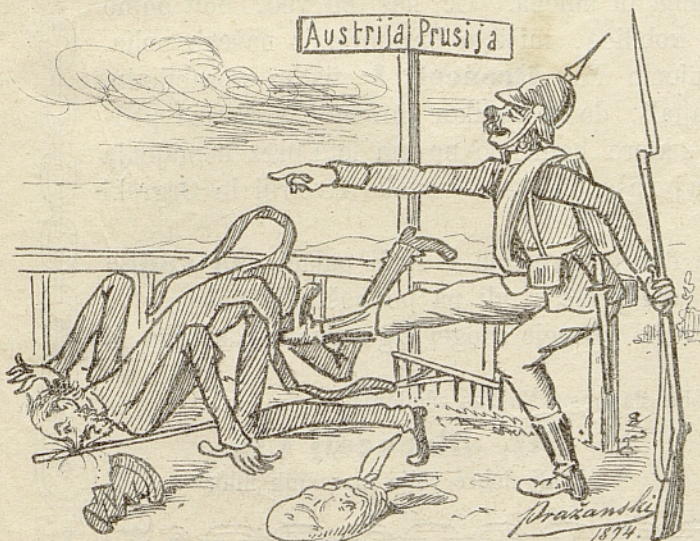
8. Grof Barbo mu zato podžgé,
A tast pri roki z brizglo je.

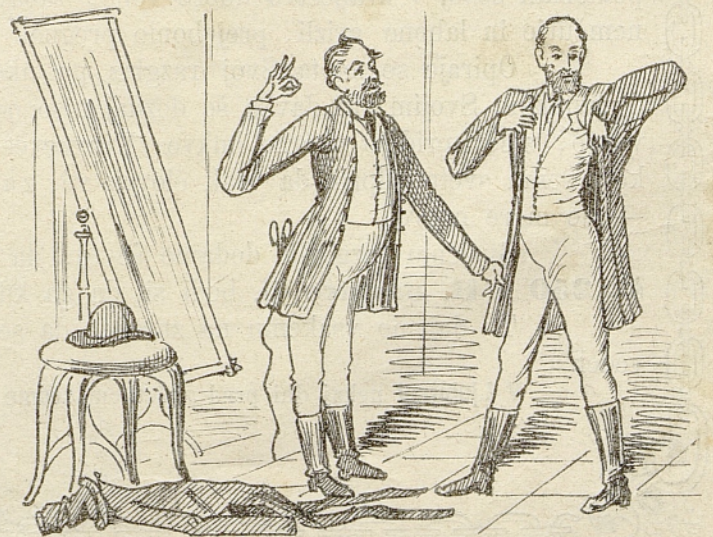
9. „Le čakajte, Slovenci, jaz
Bom dal vam eno čez obraz!“

10. Prišlo pa naše solnce bo,
Bo Fréncelj romal čez mejo;

11. Na meji prusk bo policaj
Obrnil vljudno ga nazaj.

12. Proč tedaj, frak in pinja!
Naj zurka me zdaj ogrinja!

RAZGLAS.

Mi „**Brencelj**“, Svojega imena Prvi, razglasujemo in oznanujemo Svojim podložnim v kraljestvu smeha, muh in dobre volje sledeče:

Bliža se konec leta, a to Nas malo briga, ker smo samovoljen vladar v Svojem kraljestvu. Ker pa vendar nismo gluhi za opravičene pritožbe Svojih podložnih, ki nam vestno davek plačujejo, smo sklenili prenarediti ustavo in zavezati se, da Nas je resna volja po **novem letu brenčati vsak mesec redno po dvakrat** in to nepreklicljivo. Če bi ne držali besede, pooblastimo s tem vsakega, ki davek, kakor gré, naprej plača, da Nam sme vrat zaviti, kjerkoli Nas zasači.

Ta obljuba Nam pa nikakor branila ne bo, da končamo Svoj VI. letnik in sicer v mēsecu januarji. Vsi, ki so prejeli in plačali dozdanje številke, bodo dobili še 9 številke kot priloge k novemu VII. letniku. Na ta način upamo, da bomo potolažili godrnjajoče podložne. Tisti pa, ki se bodo od novega leta naprej naročili, bodo dobivali izdelke Naše dobre ali hude volje vsak mesec po dvakrat, to jim zagotovimo s pečatom.

Dasiravno so se stroški Našega gospodarstva izdatno pomnožili, vendar za letos še ne bomo povikšali davka, marveč ostali bomo pri starem in to je:

Za celo leto le 3 gld. — kr.

„ pol „ „ 1 „ 50 „

„ četrt „ „ — „ 80 „

Pri vsem tem si bomo prizadevali, Svojim podložnim podajati le take reči, kakoršnih nikjer ne dobé; podobe bodo zmiraj izvrstne, kakoršne je videti v današnjih listih. Posebno smešno in zabavljivo bo „**Potovanje hudička Škrateljna po vseh evropejskih deželah**“, ki se bo pričelo s podobicami že v prvi številki VII. letnika, ktera bodo prišla na svitlo koj o novem letu. „**Rešpehtarjova kuharica**“ in „**Krišpin Krišpovič**“ pa bosta kakor do zdaj, vrsteča se po listih, vedno po svoji navadi kaj novega in zabavljivega pripovedovala. Ostali prostor bo za smešne podobe in muhe vsake baže. Ker so se „Mlado“ in „Staroslovenci“ zedinili, se je zedinil tudi „**Brencelj I.**“ in bo odslej pikal le nemčurško, lahonsko in drugo tujo zalego, toraj se tudi tisti, ki so v domači vojski odpadli od njega in šli pod drugo zastavo, zopet z mirno vestjo smejo vrniti k njemu in pripeljati novih podložnih seboj v kraljestvo dobre volje, zabavljanja in smeha. Če nas bo več, bolj bomo nemčurje in lahone grizli, prej bomo pregnali te kobilice, miši in bramorje iz našega polja.

Opiraje se na ta Svoj razglas pa ukazujemo Mi „**Brencelj I.**“ tistim pozabljivim državnikom Svojim, ki davka še dozdej niso odrajtali, da se kolikor jim moč to storiti podvizajo, sicer pridejo v črne bukve „**Kravsovec**“, ktere bomo po novem letu brez usmiljenja koj vsemu svetu odprli, da vsak človek vé, zakaj naša država — enako Avstriji in Orgrski — ne more naprej.

Svojemu razglasu dodamo še to, da se davek sprejema v Naši palači „**za vodo**“ št. 250 v II. nadstropji, bodi si, da ga kdo sam prinese, ali pa po pošti tje pošlje.

To dajemo vsakemu na znanje, da se ne bo pozneje mogel izgovarjati, da tega ni vedel.

V Ljubljani nekaj dni pred začetkom **sedme** dōbe slavnega Našega vladanja.

Mi, „**Brencelj I.**“,

kralj dobre volje in raznih muh.